

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	5
KISALTMALAR LİSTESİ.....	11
GİRİŞ.....	13

BİRİNCİ BÖLÜM İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

1. İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ KAVRAMI, KAPSAMI VE TEMELLERİ	23
1.1. Kavramsal Olarak İfade Özgürlüğü.....	23
1.2. İfade Özgürlüğünün Temellendirilmesi	24
1.2.1. Gerçeklik Kuramı.....	24
1.2.2. Demokrasi Kuramı.....	26
1.2.3. Kendini Gerçekleştirme Kuramı.....	28
1.3. İfade Özgürlüğünün Kapsamı.....	29
1.3.1. Siyasi İfadeler.....	30
1.3.2. Sanatsal İfadeler	35
1.3.3. Akademik İfadeler.....	38
1.3.4. Ticari İfadeler.....	44
1.3.5. Dini ve Ahlaki Konulara İlişkin İfadeler.....	46
1.3.6. Nefret Söylemi İçeren İfadeler	51
1.3.7. Şiddete Teşvik Eden İfadeler	55
2. ULUSLARARASI BELGELERDE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	57
2.1. Birleşmiş Milletler Belgeleri	57
2.1.1. Birleşmiş Milletler Evrensel Beyannamesi	57
2.1.2. Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi.....	59
2.1.3. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi	60
2.2. Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi	61
2.3. Afrika İnsan Hakları Sözleşmesi	62

2.4. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi.....	63
2.4.1. Sözleşme Kapsamında İfade Özgürlüğü	66
2.4.2. Sözleşme Uyarınca İfade Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına İlişkin Meşru Nedenler	68
2.4.2.1. Ulusal Güvenliğin, Toprak Bütünlüğünün, Kamu Düzeninin veya Kamu Güvenliğinin Korunması	69
2.4.2.2. Suç İşlenmesinin Önlenmesi	72
2.4.2.3. Sağlık veya Ahlakın Korunması	73
2.4.2.4. Başkalarının Şöhret ve Haklarının Korunması.....	74
2.4.2.5. Gizli Bilgilerin Yayılmasının Önlenmesi	76
2.4.2.6. Yargı Erkinin Otorite ve Tarafsızlığının Korunması	77
3. 1982 ANAYASASINDA İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	79
3.1. Genel Olarak İfade Özgürlüğü.....	80
3.1.1. İfade Özgürlüğüne İlişkin Düzenlemeler.....	82
3.1.1.1. Düşünce ve Kanaat Özgürlüğü	83
3.1.1.2. Düşünceyi Açıklama ve Yayma Özgürlüğü	84
3.1.2. İfade Özgürlüğünün İlişkili Olduğu Haklar	85
3.1.2.1. Bilim ve Sanat Özgürlüğü	85
3.1.2.2. Basın Özgürlüğü	87
3.1.2.3. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Özgürlüğü.....	91
3.1.2.4. Örgütlenme Özgürlüğü	92
3.2. Anayasa'da İfade Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına İlişkin Koşullar ve Güvence Ölçütleri	93
3.2.1. İfade Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına İlişkin Genel Koşullar	93
3.2.1.1. Kanunilik.....	94
3.2.1.2. İlgili Maddede Belirtilen Sebeplere Dayanma	95
3.2.1.3. Anayasanın Sözüne ve Ruhuna Uygunluk	95
3.2.1.4. Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere Uygunluk	96
3.2.1.5. Hakkın Özüne Dokunmama	97
3.2.1.6. Laik Cumhuriyetin Gereklere Aykırı Olmama	97
3.2.1.7. Ölçülülük	99
3.2.2. İfade Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına İlişkin Meşru Nedenler	99

3.2.2.1. Milli Güvenlik, Kamu Düzeni ve Kamu Güvenliğinin Korunması, Suç İşlenmesinin Önlenmesi ve Devlet Sırrı Olarak Usulünce Belirtilmiş Bilgilerin Açıklanmaması.....	100
3.2.2.2. Cumhuriyetin Temel Niteliklerinin Korunması	101
3.2.2.3. Devletin Ülkesi ve Milletiyle Bölünmez Bütünlüğünün Korunması	102
3.2.2.4. Başkalarının Şöhret veya Haklarının, Özel ve Aile Hayatlarının ya da Kanunun Öngördüğü Meslek Sırlarının Korunması	103
3.2.2.5. Yargılama Görevinin Gereğine Uygun Olarak Yerine Getirilmesi.....	105
4. BÖLÜME İLİŞKİN GENEL DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLERİMİZ	106

İKİNCİ BÖLÜM

5651 SAYILI KANUN UYARINCA SUÇ İŞLENMESİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İNTERNET İÇERİĞİNE ERİŞİMİN ENGELLENMESİ

1. 5651 SAYILI KANUN UYARINCA İNTERNET İÇERİĞİNE ERİŞİMİN ENGELLENMESİ.....	111
1.1. Genel Olarak 5651 sayılı Kanun.....	112
1.1.1. 5651 sayılı Kanun'da Yer Alan Søjeler ve Sorumlulukları	113
1.1.1.1. İçerik Sağlayıcı.....	113
1.1.1.2. Yer Sağlayıcı.....	114
1.1.1.3. Erişim Sağlayıcı	115
1.1.1.4. Toplu Kullanım Sağlayıcı	116
1.1.1.5. Sosyal Ağ Sağlayıcı.....	118
1.1.1.5.1. Genel Olarak Sosyal Ağ Sağlayıcı	118
1.1.1.5.2. Sosyal Ağ Sağlayıcının Sorumlulukları ve 7418 sayılı Kanunla Getirilen Yükümlülükler	118
1.1.1.5.3. Elektronik Deliller ve Değerlendirilmesi	128
1.1.1.6. Erişim Sağlayıcıları Birliği.....	132
1.1.1.7. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu.....	133
1.1.2. Erişimin Engellenmesi Yöntemleri	134
1.1.2.1. Genel Olarak Erişimin Engellenmesi Yöntemleri	134
1.1.2.2. Tekniğe Göre Erişim Engelleme	142
1.1.2.2.1. IP Engelleme	143

1.1.2.2.2. DNS Engellemeesi	143
1.1.2.2.3. URL Engellemeesi	144
1.1.2.2.4. Proxy Engellemeesi.....	145
1.1.3. Erişimin Engellenmesi Kararlarının Hukuki Niteliği.....	146
1.1.3.1. Koruma Tedbiri Olarak Erişimin Engellenmesi.....	147
1.1.3.2. İdari Tedbir Olarak Erişimin Engellenmesi	149
1.1.3.3. Kişisel Başvuru Nedeniyle Erişimin Engellenmesi.....	150
2. SUÇ İŞLENMESİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ERİŞİMİN ENGELLENMESİ.....	151
2. 1. Bazı Kanunlarda Yer Alan Suçlar Nedeniyle Erişimin Engellenmesi.....	151
2.1.1. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Suçlar.....	152
2.1.1.1. İntihara Yönlendirme.....	152
2.1.1.2. Çocukların Cinsel İstismarı.....	156
2.1.1.3. Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma	159
2.1.1.4. Sağlık İçin Tehlikeli Madde Temini	161
2.1.1.5. Müstehcenlik.....	162
2.1.1.6. Fuhuş.....	168
2.1.1.7. Kumar Oynanması İçin Yer ve İmkan Sağlama	171
2.1.2. 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun.....	174
2.1.3. 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun.....	174
2.1.4. 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu Kapsamında Erişimin Engellenmesi.....	175
2.1.5. 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Erişimin Engellenmesi	176
2.1.6. Erişimin Engellenmesi Kararının Verilmesi	178
2.2. Gecikmesinde Sakınca Bulunan Haller Kapsamında Erişimin Engellenmesi	185
2.2.1. Erişimin Engellenmesi Kararının Verilmesi	187
2.2.2. Erişimin Engellenmesi Kararlarına İtiraz.....	190
3. DİĞER NEDENLERLE ERİŞİMİN ENGELLENMESİ.....	199
3.1. Kişilik Haklarının İhlali Nedeniyle Erişimin Engellenmesi	199
3.1.1. Uyarı Yöntemi.....	200

3.1.2. Unutulma Hakkı.....	201
3.1.3. Erişimin Engellenmesi Kararının Verilmesi	202
3.2. Özel Hayatın Gizliliğinin İhlali Nedeniyle Erişimin Engellenmesi.....	204
3.2.1. Erişimin Engellenmesi Kararının Verilmesi	205
4. BÖLÜME İLİŞKİN GENEL DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLERİMİZ	208

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ VE ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARINDA SUÇ İŞLENMESİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İNTERNET İÇERİĞİNE ERİŞİMİN ENGELLENMESİ VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

1. AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ'NİN İNTERNET İÇERİĞİNE ERİŞİMİN ENGELLENMESİNE İLİŞKİN KARARLARI	213
1.1. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Esasa İlişkin İnceleme Kriterleri.....	213
1.1.1. Müdahalenin Varlığı.....	213
1.1.2. Müdahalenin İhlal Niteliği.....	214
1.1.2.1. Yasayla Öngörülme.....	214
1.1.2.2. Meşru Amaca Uygunluk	217
1.1.2.3. Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere Uygunluk.....	219
1.1.2.3.1. Ölçülülük.....	221
1.1.2.3.2. Hakkın Özüne Dokunmama	223
1.2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Erişimin Engellenmesi Nedeniyle İfade Özgürlüğüne İlişkin Kararları.....	224
1.2.1. Erişimin Engellenmesi Tedbiri Kapsamında İnternet Kullanıcısının Mağdur Sifatının Tespitine İlişkin Kararlar	224
1.2.2. Erişimin Engellenmesi Tedbirinin Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere Yönünden Değerlendirilmesine İlişkin Kararlar.....	228
1.2.3. Erişimin Engellenmesi Tedbirinin Yasayla Öngörülme Kriteri Bakımından Değerlendirilmesine İlişkin Kararlar	229
1.2.3.1. Rus Federal Kanunu'nun Değerlendirilmesine İlişkin Kararlar	229
1.2.3.2. 5651 sayılı Kanun'un Değerlendirilmesine İlişkin Kararlar	233

2. ANAYASA MAHKEMESİ'NİN SUÇ İŞLENMESİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ERİŞİMİN ENGELLENMESİNE İLİŞKİN KARARLARI.....	237
2.1. Anayasa Mahkemesi'nin Esasa İlişkin İnceleme Kriterleri	238
2.1.1. Müdahalenin Varlığı	240
2.1.2. Müdahalenin İhlal Niteliği.....	240
2.1.2.1. Müdahalenin Kanuniliği.....	241
2.1.2.1.1. Şekli Anlamda Kanun	241
2.1.2.1.2. Maddi Anlamda Kanun.....	242
2.1.3. Meşru Amaç	244
2.1.4. Demokratik Toplum Düzeninde Gereklilik	245
2.1.5. Ölçülülük	246
2.2. Anayasa Mahkemesi'nin Suç İşlenmesinin Önlenmesi Amacıyla Erişimin Engellenmesi Nedeniyle İfade Özgürlüğüne İlişkin Kararları	247
2.2.1. 5651 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi Kapsamında Suç İşlenmesinin Önlenmesi Amacıyla Erişimin Engellenmesi Nedeniyle İfade Özgürlüğüne İlişkin Kararları	247
2.2.2. 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi Kapsamında Suç İşlenmesinin Önlenmesi Amacıyla Erişimin Engellenmesi Nedeniyle İfade Özgürlüğüne İlişkin Kararları	249
2.2.2.1. Kullanıcının Mağdur Sıfatına İlişkin Kararları.....	249
2.2.2.2. Demokratik Toplumda Gereklilik Bakımından Kararları.....	252
2.2.2.3. Kanunilik Bakımından Kararları.....	258
3. BÖLÜME İLİŞKİN GENEL DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLERİMİZ.....	265
SONUÇ.....	269
KAYNAKLAR	283